

Goede Vrijdag 2026

**GEEN BEEN VAN HEM ZAL
GEBROKEN WORDEN**

Johannes 19, vers 17 t/m 37

Vanavond hebben wij een ooggetuigenverslag gelezen. Want Johannes heeft het waarschijnlijk over zichzelf als hij schrijft (vers 35): 'en die het gezien heeft, die getuigt ervan, en zijn getuigenis is waar, en hij weet dat hij de waarheid spreekt, opdat u gelooft'. Johannes wil zo graag duidelijk maken dat het waar is wat hij schrijft... hij heeft het zelf gezien! Hij was erbij! En daarom wil hij zo graag dat u en ik er vanavond ook bij komen.

Terwijl hij daar zo bij het kruis stond, heeft hij alles heel goed in zich opgenomen. Hoe kan het ook anders, want het gruwelijk zijn geweest: beelden die nooit meer uit je geheugen gewist zullen worden. En je hoort nog dat uitschreeuwen van de pijn in je oren. Daar hing hun Meester, die zojuist nog hun voeten gewassen had en hen 'vrienden' had genoemd, dood te gaan aan een kruis. En je stond er machteloos bij, terwijl je mensen hoorde roepen, grappen maken. Het waren helse momenten. Nedergedaald ter helle, zo zou men het later terecht in de geloofsbelijdenis omschrijven.

Maar Johannes viel naast alle gruwelijkheid ook nog wat op, toen hij daar bij stond. En daar vertelt hij ons van. Iets wat de andere Evangelieschrijvers niet vertellen, maar goed, die hebben er dan waarschijnlijk ook niet zelf bij gestaan. Johannes zag dat de soldaten de benen gingen breken van de twee gekruisigden links en rechts naast Jezus, maar van Jezus niet. Misschien was het bij alle gruweligheden anderen niet eens opgevallen - maar voor Johannes had dit ontzettend veel te zeggen...

Wat gebeurde er dan precies? Nu, het was een gebruik om soms de benen te breken van de gekruisigden door er met een zware hamer op te slaan. Dat is natuurlijk nog iets gruwelijks bovenop alle andere gruweligheden, maar op deze manier werden de gekruisigden wel sneller uit hun lijden verlost. Want het afgrijselijke van gekruisigd worden is dat men daar hangt en steeds in ademnood komt omdat men aan het eigen gewicht hangt... en dat men dan steeds probeert om met de laatste kracht in de armen en de benen iets omhoog te komen. Maar als je benen gebroken zijn, dan lukt dat niet meer. Dan zal de dood spoedig intrede doen. Het was dus een gruwelijke manier om iemands lijden te verkorten, maar het was ook heilzaam want een gekruisigde kon anders soms wel een paar dagen blijven hangen in zijn lijden.

De joodse leiders hadden aan Pilatus gevraagd of de benen van de gekruisigden konden worden gebroken. Niet omdat ze het belangrijk vonden dat de gekruisigden uit hun lijden verlost zouden worden, nee, ze werden wat zenuwachtig omdat het bijna Sabbat was. Het was namelijk volgens de regels van de Thora niet geoorloofd dat opgehangen misdadigers de nacht over zouden blijven hangen. Het land zal onrein worden

als vervloekte mensen de volgende dag nog zouden hangen, zo staat er in Deuteronomium 21. En aangezien de volgende dag sabbat was, een heilige dag, zou het *helemaal* niet goed zijn dat de gekruisigden zouden blijven hangen. En dit was zelfs de tijd van Pesach, een van de belangrijkste feestdagen voor hun geloof. Alle onreinheid moest daarom weggenomen worden. De gekruisigden konden echt niet het weekend over aan het kruis blijven hangen. Van de man links van Jezus worden daarom de benen gebroken. Van de man rechts van Jezus worden de botten ook verbrijzeld. Van Jezus niet. Dat was niet nodig. Want Hij was al overleden. Hij kon gelijk van het kruis worden afgenomen.

Nu, dit is de technische uitleg van het breken van de botten. Maar Johannes schiet opeens iets te binnen, nu hij ziet dat de Romeinse soldaten Jezus overslaan bij dat breken van de botten, of misschien was het wel op een later moment dat het bij Johannes begon te dagen, in ieder geval: dit wat hier gebeurde - zo besefte Johannes - is precies wat er in Psalm 34 staat. Psalm 34, een prachtige psalm van David over hoe goed God is voor mensen die Hem dienen en die Hem om hulp roepen, die psalm zingt het volgende uit: ***de rechtvaardige heeft veel ellende, maar uit dat alles redt de HEERE hem. Hij (de HEERE) bewaart al zijn beenderen, niet één daarvan wordt gebroken.***

Ik kan me voorstellen dat er een schok door Johannes heenging toen hij aan deze psalm dacht. Want wat David eeuwen geleden (misschien wel 1000 jaar geleden) had gedicht en wat steeds is gezongen in de tempel hier vlakbij..., dat is nu aan het uitkomen. Dus: het is niet alleen een gruwelijk wreed spelletje wat er hier wordt gespeeld... Wat hier gebeurt op Golgotha is niet alleen blinde woede, smerige duivelse wreedheid, zinloos geweld. Nee, *God is hier op dit moment bezig om Zijn eeuwenoude plan met deze wereld te voltooien.* Gods plan komt in deze diepe duisternis aan het licht. God is aan het werk, ook al leek God op dit moment de grote Afwezige. Want God brengt Zijn woorden, deze Psalmwoorden tot vervulling... Er is hier iets vreselijk groots aan het gebeuren... Johannes staat te trillen op zijn voeten, zo stel ik mij voor. Vanwege al het afschuwelijke..., maar ook... omdat God hier Zijn plan aan het volvoeren is. De eeuwenoude woorden van een Psalm schitteren hier in de duisternis van Golgotha. ***De rechtvaardige heeft veel ellende, maar uit dat alles redt de HEERE hem. Hij bewaart al zijn beenderen, niet één daarvan wordt gebroken.***

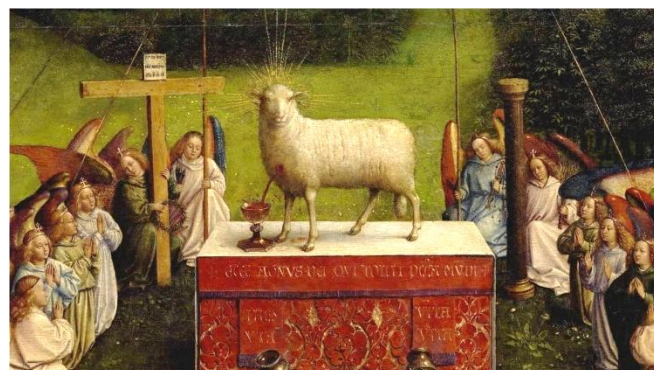
De rechtvaardige heeft veel ellende... Ja, alle ellende is op Hem neergekomen. *Maar uit dat alles redt hem de HEERE.* Inderdaad, want nu is het volbracht. Nu hoeft Hij niet meer te lijden. Zijn beenderen hoeven niet gebroken te worden. De Rechtvaardige heeft zojuist de geest gegeven. En liefdevol wordt hij van het kruis gehaald door Jozef van Arimathea en samen met Nicodemus legt Jozef van Arimathea Jezus in een nieuw graf. Met een hele hoeveelheid kostbare specerijen die Nicodemus had meegenomen. Om het met de Mattheus Passion te zeggen: *Ruhe sanft. Ruhe wohl.* Rust zacht. Een goede rust toegewenst. Deze Rechtvaardige... de enige Rechtvaardige te midden van al dat bizar onrecht... wordt gered. Gered uit de hel

van Golgotha. Hij wordt bewaard. Zijn beenderen worden bewaard. Bewaard door God. Niet een daarvan gebroken.

Weet u: eigenlijk vond ik die Psalm 34 eigenlijk heel erg ingewikkeld. Niet omdat er zulke moeilijke woorden in worden gebruikt, maar omdat het zo botst op wat ik om mij heen zie in het leven van heel veel mensen dichtbij en ver weg. Psalm 34 vertelt over Gods hulp en Gods redding. En David gebruikt daarbij zulke hooggestemde woorden. 'Vrees de Heere' (heb ontzag voor de Heer), want wie Hem vrezen, hebben geen gebrek (vers 10). Vers 11: 'jonge leeuwen lijden armoede en honger, maar wie de HEERE zoeken, hebben geen gebrek aan enig goed.' En vers 16: 'de ogen van de Heere rusten op de rechtvaardigen, Zijn oren zijn gericht op hun hulpgeroep. (...) Zij roepen en de Heere hoort. Hij redt hen uit al hun benauwdheden.' Zo bemoedigend allemaal..., maar soms ook zo ver af van hoe je het op dit moment ervaart... Want in deze wereld loopt alles zo door elkaar. Lijkt het gewoon te gaan zoals het gaat. En het gaat niet goed. Wat een onrecht! En er wordt wat geroepen en gebeden, maar de onrechtvaardigen lijken toch een stuk meer gezegend te worden dan de rechtvaardigen vaak. Het klopt gewoon niet. Je wordt er toch somber van. Depressief. Of boos. *De rechtvaardige heeft veel ellende, maar uit dat alles redt de HEERE hem??* Wat een moeilijke psalm...

Maar nu staat Johannes hier vlak bij een kruis waar iemand een marteldood aan het ondergaan is. En die iemand is werkelijk een Rechtvaardige. De enige werkelijk-Rechtvaardige Die er is geweest hier op de wereld. Hij getuigde van de waarheid, zo had Hij vaak verteld. Hij deed geen kwaad. Hij zocht de vrede. Hij waste de voeten van Zijn leerlingen. Deze Rechtvaardige ging voor hen tot in de dood – 'niemand heeft een grotere liefde dan degene die zijn leven geeft voor zijn vrienden, zo had Hij gezegd'. Hij heeft voor hen Zijn leven gegeven. Deze Rechtvaardige had zojuist de geest gegeven. En wat ziet Johannes nu: *De rechtvaardige heeft veel ellende, maar uit dat alles redt de HEERE hem. Hij bewaart al zijn beenderen, niet één daarvan wordt gebroken.* God blijft dus trouw aan Zijn woorden: het komt nu uit! Ja, die weg van Gods trouw ging wel wel door de dood heen. De ellende is tot het uiterste gegaan. Dieper kon niet. Maar God antwoordde! Hij liet deze wekelijk Rechtvaardige niet hangen. Zijn geest is gegeven. De Rechtvaardige heeft alles gegeven. Zijn dode lichaam werd begraven. En de hemelse heerlijkheid werd geopend. Want het was volbracht. ... En daarom geloof ik: *de rechtvaardigen, de gelovigen..., wij kunnen weer Psalm 34 op deze wereld zingen. Wij mogen meezingen tegen alle onrecht en wrede heden in. Het kromme, bizarre, wrede, het ontoelaatbare van deze wereld zal God niet voor eeuwig meer toelaten. Wij mogen dwars door alles heen meezingen met Psalm 34 over Gods bevrijding. Over Gods redding. Over Zijn antwoord op ons roepen. Over Zijn troost ondanks alle tranen. Want het is werkelijkheid geworden. De werkelijk Rechtvaardige is gekomen en is in al Zijn ellende nu gehoord door God. Schuil maar achter Hem, zing zachtjes mee, of juich dapper luidkeels: de rechtvaardige heeft veel ellende, maar uit dat alles redt de HEERE hem. Hij bewaart al zijn*

beenderen, niet één daarvan wordt gebroken. Er is redding! Er komt redding. Ook voor mij. Dwars door alle mogelijke ellende heen, word ook ik bewaard, daar mag ik nu echt op vertrouwen! Voor eeuwig bewaard.

Jan van Eyck, *het Lam, staande als geslacht*

Want..., nog even iets: die beenderen die niet gebroken worden van Jezus, dat verwijst nog naar iets anders. Daarvoor moet je even helemaal terugbladeren in het Johannesevangelie, naar het eerste hoofdstuk. Weet u nog hoe Johannes de Doper daar Jezus aankondigde? 'Zie het Lam van God, dat de zonden van de wereld wegdraagt'. En toen twee leerlingen van Johannes de Doper bij hem waren en zij Jezus zagen lopen, toen zie Johannes het nog een keer: 'Zie, het Lam van God!' Nu, een van die leerlingen is waarschijnlijk deze Johannes geweest die nu bij het kruis staat. Johannes had van zijn leermeester Johannes de Doper gehoord dat Jezus het Lam van God was. En nu staat hij hier bij het kruis. In de tijd van Pesach. Met Pesach werd de uittocht uit Egypte gevierd, de bevrijding van de slavernij in Egypte. En om deze Uittocht, deze bevrijding te herdenken werd door elke familie een lammetje geslacht, zoals het volk Israël ook in Egypte bij de Uittocht had moeten doen. Het bloed van het lammetje moest toen in Egypte aan de deurposten gesmeerd, ter bescherming voor de engel die dood en verderf zal brengen. En van dat lammetje – zo had God bevolen – mochten de beenderen (botten) niet worden gebroken. ... Ziet u wat Johannes hier bij kruis zag: hier wordt dat Lam geslacht. Het Lam van God, 'staande als geslacht', zo zal het straks in Openbaring klinken. Hier is het Pesachlam, waarvan de botten niet gebroken mochten worden. Maar dan...(!) Dan is deze donkere nacht, waarin zoveel gebeurt en alles zo gehaast moest..., *dan is dit dus de nacht van de werkelijke Uittocht.* Dan zijn deze helse uren vol spanning en dreiging het begin van de Bevrijding..., de uittocht uit de slavernij..., het einde van het slavenbestaan..., het eindelijke nieuwe begin...

Johannes stond daar bij het kruis. Wat moet er vreselijk veel door hem heen zijn gegaan... Verdriet. Berouw misschien ook wel omdat al Jezus' volgelingen Jezus zo vaak niet leken te begrijpen en niet de eer hebben gegeven die Hij waard was. Maar ook boosheid ook om alles wat zo krom en intens gemeen was op dit moment. Wat moet er veel door Johannes heen zijn gegaan... Maar wat moet er ook op dat moment of misschien later een heel ander iets door hem heen zijn gegaan, iets waardoor hij alles compleet anders ging zien:

Hier in dit duivelswerk is God Zijn werk aan het voltooien. Woorden van eeuwen geleden, psalmwoorden kwamen tot leven.

Hier krijg je weer moed en reden om Psalm 34 mee te zingen: over de God Die redt, God Die Zijn kinderen hoort en niet vergeet..., God Die ons dwars door alle ellende heen bewaart.

En hier aan de voet van het kruis dringt het tot je door: dit is het begin van onze vrijheid. Het oude is voorbij. De tijd van slavernij is voorgoed voorbij. We mogen op weg. De nacht door. De woestijn door weliswaar. Maar: op weg! De uittocht is op deze Goede Vrijdag begonnen! De machten hebben het niet meer het zeggen. De idiote Farao's zijn zo extreem verhard, maar tegen Gods macht en Gods plannen kunnen ze niet op, God gebruikt ze zelfs in Zijn plan. Zijn plan van bevrijding. Want het Lam is geslacht. Het Lam dat de zonden wegdraagt.

Sta op, ook al is het nacht om ons heen. En zing in het donker met David mee, totdat het straks voor altijd licht zal zijn (Psalm 34, vers 7, 8 en 9):

*Wie God roept hoort Hij aan
en Hij verlost wie is benard.
Hij zal gebrokenen van hart
in gunst terzijde staan.
Wie 's HEEREN recht betracht
vindt in de wereld droefenis,
maar God, die zijn verlosser is,
blijft op zijn heil bedacht.*

*God laat hem nooit alleen;
Hij die zijn beenderen behoedt,
ziet toe, dat hem geen kwaad ontmoet,
gebroken wordt er geen.*

*De HEER verlost en spaart
het leven van wie Hem bemint.
Al wie bij God zijn toevlucht vindt
wordt schuldeloos verklaard.*

Heeft u vragen of een reactie: ds. E.G. (Eddy) de Kruijf // 06-40 63 29 38 // dekruijf@live.nl